

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

Lp Kristena Kutti
Advokaadibüroo TRINITI OÜ
Kristena.Kutti@triniti.ee

Teie 13.01.2025

Meie 27.01.2025 nr 2.3-8/25/135-2

Vastus pöördumisele

Andmekaitse Inspeksioon (AKI) sai Teie pöördumise, milles avaldasite soovi saada AKI-lt arvamust ehitusjärelevalve teostamisel droonide (mehitamata õhusõidukite) kasutamise kohta.

Isikuandmete kaitse üldmääruse (IKÜM) art 5 lg 1 p-i a kohaselt tuleb isikuandmete töötlemisel tagada, et töötlemine on mh seaduslik ja andmesubjektile läbipaistev. Igasuguseks isikuandmete töötlemiseks (sh kogumiseks, edastamiseks, säilitamiseks) peab lähtuvalt IKÜM art 6 lg-st 1 esinema õiguslik alus. Ehitusseadustikus ja selle alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud nõuete järgimise üle teostab riiklikku järelevalvet mh kohaliku omavalitsuse üksus (EhS § 130 lg 2). Järelevalvemenetluses isikuandmete töötlemise õiguslikuks aluseks saab olla IKÜM art 6 lg 1 p e ehk isikuandmete töötlemine on vajalik avalikes huvides oleva ülesande täitmiseks või vastutava töötleja avaliku võimu teostamiseks.

Samas IKÜM art 6 lg 1 p-i e alusele tuginemine eeldab lisaks, et isikuandmete töötlemise alus on kehtestatud täiendavalt ka liidu või liikmesriigi õigusega (IKÜM art 6 lg 3). Ehk teisisõnu IKÜM art 6 lg 1 p e ei ole ilma täiendava EL-i või siseriikliku sätteta iseseisev õiguslik alus isikuandmete töötlemiseks.

Kui IKÜM-is osutatakse õiguslikule alusele või seadusandlikule meetmele, ei pea selleks tingimata olema parlamendi poolt vastu võetud seadusandlik akt, kuid selline õiguslik alus või seadusandlik meede peaks siiski olema selge ja täpne ning selle kohaldamine peaks olema eeldatav isikute jaoks, kelle suhtes seda kohaldatakse (IKÜM pp 41). Samas austatakse määruses kõiki põhiõigusi ning peetakse kinni aluslepingutes sätestatud ja EL põhiõiguste hartas (harta) tunnustatud põhimõtetest, mille hulka kuulub ka mh isikuandmete kaitse (IKÜM pp 4). Vastavalt harta art 52 lg 1 esimesele lausele tohib aga hartaga tunnustatud õiguste ja vabaduste, sh art-ga 7 tagatud õiguse eraelu puutumatusel ja harta art-ga 8 tagatud õiguse isikuandmete kaitsele teostamist piirata ainult seadusega, mis konkreetsemalt tähendab, et õiguslik alus, mis võimaldab neid õigusi riivata, peab tulenema seadusest.

Eraelu puutumatus on põhiseaduslik õigus ja seda võib piirata ainult seadusega (PS § 26). Olulisuse põhimõtte kohaselt on seadusandja kohustatud sätestama kõik põhiõiguste seisukohalt olulised küsimused ning mida intensiivsem on põhiõiguste riive, seda üksikasjalikum peab olema täitevvõimu tegutsemise aluseks olev volitusnorm ning seda täpsemad ka menetlusnormid. Hetkel kehtivas õiguses ei ole pilti salvestavate seadmete kasutamine järelevalvemenetluses piisavalt reguleeritud.

Teie poolt viidatud EhS-i normid ei anna kohalikule omavalitsusele õigust kasutada järelevalvemenetluses droone, millele on paigaldatud pilti salvestavad seadmed. EhS § 131 kohaselt võib korrakaitseorgan järelevalve teostamiseks kohaldada KorS §-des 30-32, 49–51 ja 52 sätestatud riikliku järelevalve erimeetmeid KorS-is sätestatud alusel ja korras. Nimetatud KorS-i sätetest ei tulene kohalikule omavalitsusele õiguslikku alust kasutada droonidele paigaldatud jälgimisseadmeid.

Olete oma kirjas sisuliselt ka ise viidanud korrakaitseaduse muutmise seaduse väljatöötamiskavatsusele (VTK), milles samuti märgitakse, et KorS-is puudub regulatsioon mehitamata õhusõidukite kaamerate kasutamiseks ning selle muutmisele on VTK muuhulgas ka suunatud. VTK kohaselt on kavas KorS-is sätestada riikliku järelevalve erimeetmena isikuandmete töötlemine mehitamata õhusõidukile paigaldatud jälgimisseadmestiku kasutamiseks. VTK-le antavast tagasisidest täpsustub nii droonide kasutamise tingimused riiklikus järelevalves kui ka korrakaitseorganite ring, kellele droonide kasutamise õigus järelevalvemenetluses vajalik on.

Kokkuvõtteks – riikliku järelevalve teostamisel on isikuandmete töötlemisel sobivaks õiguslikuks aluseks IKÜM art 6 lg 1 p e, kuid see vajab täiendavat EL-i või siseriiklikku õiguslikku alust isikuandmete töötlemiseks, mis käesoleval hetkel puudub. Probleem on ületatav menetluses oleva KorS-i muutmisega.

Loodan, et minu selgitustest on abi.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Andres Kudrjajtsev
jurist
peadirektori volitusel